

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ

**IFLA ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΣΕ ΠΑΙΔΙΑ ΗΛΙΚΙΑΣ 0-18
ΕΤΩΝ**

Αγγελική Γαρουφαλή

Βιβλιοθηκονόμος Msc

Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Πουλχερία Πιτιά Msc

Βιβλιοθηκονόμος

Βιβλιοθήκη Μαθηματικών Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Αθήνα 2024

Ένωση Ελλήνων Βιβλιοθηκονόμων

& Επιστημόνων Πληροφόρησης

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ

Σειρά: Μεταφράσεις Ξενόγλωσσου Υλικού για Βιβλιοθήκες και Κέντρα Πληροφόρησης, Αρχεία και Μουσεία

Μεταφράσεις Ξενόγλωσσου Υλικού για Βιβλιοθήκες και Κέντρα Πληροφόρησης, Αρχεία και Μουσεία; 2

IFLA Guidelines for Library Services to Children aged 0-18

Developed by the IFLA Library Services to Children and Young Adults Section Edited by Carolynn Rankin

2nd Edition (revision of 2003 Guidelines) Version 1.1.1

June 2018

IFLA Library Services to Children and Young Adults Section 05.04.2023 Ημερομηνία Λήψης Νόμιμης Άδειας Μετάφρασης του έργου από την ΕΕΒΕΠ

©ΕΕΒΕΠ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΡΙΩΝ

Η μετάφραση του κειμένου στα ελληνικά πραγματοποιήθηκε κατόπιν χορήγησης της απαραίτητης άδειας από την IFLA στην Ένωση Ελλήνων Βιβλιοθηκονόμων και Επιστημόνων της Πληροφορίας (ΕΕΒΕΠ). Οι μεταφράστριες αποτελούν μέλη της Επιτροπής Δια Βίου Μάθησης (ΕΔΒΙΜ) της ΕΕΒΕΠ. Η μετάφραση του οδηγού αποσκοπεί στην παροχή βοήθειας και διευκόλυνσης στην χρήση του οδηγού και σημαντικής πληροφορίας στους συναδέλφους που εργάζονται σε βιβλιοθήκες που εξυπηρετούν παιδιά ηλικίας 0-18 ετών με έναν απώτερο σκοπό: την βελτίωση των βιβλιοθηκών μας για την παροχή υψηλών υπηρεσιών και την προσέγγιση του πιο σημαντικού και απαιτητικού θα λέγαμε, στην σύγχρονη εποχή, κοινού: τα παιδιά.

Γαρουφαλή Αγγελική, Πιτιά Πουλχερία

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	9
Ηλικιακή ομάδα που αφορούν οι Κατευθυντήριες Οδηγίες	10
ΜΕΡΟΣ Α.....	10
Αποστολή και σκοποί των παιδικών βιβλιοθηκών	10
Η αποστολή της παιδικής βιβλιοθήκης.....	10
Ο σκοπός της παιδικής βιβλιοθήκης.....	10
Διοίκηση παιδικής βιβλιοθήκης	11
ΜΕΡΟΣ Β.....	12
Ανθρώπινοι πόροι-Δεξιότητες και γνώσεις	12
Εκπαίδευση, ανάπτυξη και επιμόρφωση βιβλιοθηκονόμων παιδικών βιβλιοθηκών	13
Πρότυπα ηθικής και αξίες	13
Χρηματοδότηση και διαχείριση προϋπολογισμών και οικονομικών πόρων	14
Πηγές χρηματοδότησης	16
Συμπράξεις και συνεργασία	16
ΜΕΡΟΣ Γ	17
Ανάπτυξη και διαχείριση συλλογών	17
Μορφές	18
Πολιτική ανάπτυξης και διαχείρισης συλλογών	19
Φυσικές και ψηφιακές πηγές	19
Η τεχνολογία στην παιδική βιβλιοθήκη	19
ΜΕΡΟΣ Δ.....	20
Προγράμματα και δράσεις εξωστρέφειας προς την κοινότητα	20
ΜΕΡΟΣ Ε.....	22
Σχεδιασμός του χώρου και δημιουργία ενός φιλόξενου μέρους.....	22
Ηλικίες.....	23
Επίπλωση και εξοπλισμός	23
Φωτισμός	23
Σήμανση και καθοδήγηση	24
Προσβασιμότητα του χώρου της βιβλιοθήκης.....	24
Υγεία και ασφάλεια.....	24
Διαβούλευση με τους χρήστες - συμμετοχή των παιδιών και των νέων ενηλίκων στο σχεδιασμό του χώρου της βιβλιοθήκης τους.....	24
Το Δανικό Μοντέλο για τις Δημόσιες/Δημοτικές βιβλιοθήκες - ως παράδειγμα καινοτόμου σχεδιασμού και καλής πρακτικής	24
Μέρος ΣΤ	25
Προώθηση και Μάρκετινγκ	25
ΜΕΡΟΣ Ζ	26
Αξιολόγηση και αντίκτυπος	26

Εισαγωγή

Το Τμήμα Βιβλιοθηκών για Παιδιά και Νεαρούς Ενήλικες της IFLA ανέλαβε αυτή την αναθεώρηση των Κατευθυντήριων Οδηγιών για τις Υπηρεσίες των Παιδικών Βιβλιοθηκών, οι οποίες δημοσιεύτηκαν τελευταία φορά το 2003, ώστε να αποτελέσουν ένα παράδειγμα καλής πρακτικής αναφορικά με τις υπηρεσίες των βιβλιοθηκών για τα παιδιά. Τα πρότυπα της IFLA αποτελούν διεθνώς αναγνωρισμένα, δημοσιευμένα και τακτικά ενημερωμένα έγγραφα. Καθένα από αυτά αποτυπώνει αρχές, οδηγίες, βέλτιστες πρακτικές ή μοντέλα για μια συγκεκριμένη δραστηριότητα ή υπηρεσία.

Επισημαίνεται ότι υπάρχουν σημαντικές διαφορές στη σημερινή κατάσταση των δημοσίων/δημοτικών βιβλιοθηκών σε ολόκληρο τον κόσμο. Για αρκετούς από τους βιβλιοθηκονόμους των παιδικών βιβλιοθηκών, οι κατευθυντήριες οδηγίες της IFLA ενισχύουν την προσπάθειά τους, καθώς οι ίδιοι αγωνίζονται για την κάλυψη της απαραίτητης προμήθειας βιβλίων και την προώθηση της ανάγνωσης. Οι Κατευθυντήριες Οδηγίες αυτές δεν αποτελούν ένα σύνολο κανόνων για τον σχεδιασμό μιας ιδανικής υπηρεσίας της βιβλιοθήκης για παιδιά όλων των ικανοτήτων. Υποδεικνύουν τι μπορεί να είναι εφικτό, λαμβάνοντας υπόψη τις ευρείες διαφορές στις κοινωνικές, πολιτιστικές και οικονομικές συνθήκες σε αναπτυσσόμενες, μεσαίου εισοδήματος και βιομηχανοποιημένες χώρες. Κάθε δημόσια/δημοτική βιβλιοθήκη έχει διαφορετική κοινότητα να εξυπηρετήσει και κατά συνέπεια, διαφορετικές προτεραιότητες και ανάγκες κοινού. Οι Κατευθυντήριες Οδηγίες της IFLA για τις Υπηρεσίες των Βιβλιοθηκών για Παιδιά Ηλικίας 0-18 ετών, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να υποστηρίξουν την ανάπτυξη και την βελτίωση των υπηρεσιών αυτών για παιδιά σε όλες τις περιοχές του κόσμου.

Οι Κατευθυντήριες Οδηγίες αυτές προωθούν και ενθαρρύνουν την ανάπτυξη αποτελεσματικών υπηρεσιών στις βιβλιοθήκες για παιδιά όλων των ικανοτήτων, παρέχοντας καθοδήγηση στη διεθνή κοινότητα των βιβλιοθηκών σχετικά με τις ανάγκες και τα δικαιώματα των παιδιών στην πληροφόρηση, τον γραμματισμό και την ανάγνωση. Σκοπός είναι να βοηθήσουν τις δημόσιες/δημοτικές βιβλιοθήκες να υλοποιήσουν υψηλής ποιότητας υπηρεσίες για παιδιά, οι οποίες ανταποκρίνονται στην ψηφιακή εποχή και αναγνωρίζουν τον μεταβαλλόμενο ρόλο της βιβλιοθήκης στη σύγχρονη κοινωνία. Η συζήτηση για το [Παγκόσμιο Όραμα της IFLA](#) δείχνει ότι οι βιβλιοθήκες είναι βαθιά συνδεδεμένες με τους παραδοσιακούς τους ρόλους, όπως είναι η ενίσχυση του γραμματισμού, της μάθησης και της ανάγνωσης και επικεντρώνονται στις κοινότητες μας. Η ποιότητα της εκπαίδευσης και ο καθολικός γραμματισμός είναι εμφανή στο όραμα της [Ατζέντας 2030 των Ηνωμένων Εθνών για τη βιώσιμη ανάπτυξη](#).

Οι αναθεωρημένες Κατευθυντήριες Οδηγίες παρέχουν επικαιροποιημένη γνώση και επαγγελματική εμπειρία στις βιβλιοθήκες, που σχεδιάζουν ή υλοποιούν υπηρεσίες και προγράμματα για τα παιδιά. Απευθύνονται σε επαγγελματίες βιβλιοθηκονόμους, στο προσωπικό της βιβλιοθήκης, σε διευθυντές και διαχειριστές βιβλιοθηκών, σε φοιτητές και διδάσκοντες στα τμήματα Βιβλιοθηκονομίας και Πληροφόρησης. Οι Κατευθυντήριες Οδηγίες μπορούν να βοηθήσουν στην ενημέρωση των υπευθύνων για τη λήψη αποφάσεων και εκείνων που εμπλέκονται στην ανάπτυξη πολιτικών. Οι πληροφορίες θα ωφελήσουν επίσης μη κυβερνητικούς οργανισμούς (ΜΚΟ), οι οποίοι υποστηρίζουν προγράμματα γραμματισμού και ανάγνωσης για τα παιδιά και τις οικογένειές τους.

Ηλικιακή ομάδα που αφορούν οι Κατευθυντήριες Οδηγίες

Η [Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού](#) (UNCRC) ορίζει το παιδί ως άτομο κάτω των 18 ετών και οι Κατευθυντήριες Οδηγίες αυτές αφορούν ειδικά την ηλικιακή ομάδα μεταξύ 0 - 18 ετών. Αυτή περιλαμβάνει υπηρεσίες και πηγές για βρέφη και νήπια, παιδιά και νεαρούς ενήλικες. Οι εν λόγω Κατευθυντήριες Οδηγίες στον όρο «βιβλιοθηκονόμος για παιδιά» συμπεριλαμβάνουν και τους βιβλιοθηκονόμους, που απευθύνονται σε παιδιά μικρής ηλικίας και σε νεαρούς ενήλικες.

Η παιδική βιβλιοθήκη οφείλει να παρέχει υπηρεσίες και προγράμματα σε όλους τους κατοίκους στην τοπική κοινότητα, σε έναν δημόσιο, μη εμπορικό χώρο. Θα πρέπει να συμπεριλάβει όλα τα παιδιά ανεξαρτήτως φυλής, θρησκείας, γένους, πολιτισμικού υποβάθρου, κοινωνικοοικονομικής κατάστασης, διανοητικής ή σωματικής ικανότητας. Λόγω του μεγάλου ηλικιακού εύρους που καλύπτουν οι Κατευθυντήριες Οδηγίες, αναπόφευκτα συμπεριλαμβάνονται ως ομάδα στόχος και οι "νεαροί ενήλικες", δηλαδή εκείνοι που βρίσκονται μεταξύ της παιδικής ηλικίας και της ενηλικίωσης. Συχνά, η περίοδος μεταξύ 12-18 ετών χρησιμοποιείται ως ηλικιακό εύρος για τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης που απευθύνονται σε νεαρούς ενήλικες. Αυτό το ηλικιακό εύρος μπορεί να επεκταθεί πέρα των 18 ετών. Κάθε βιβλιοθήκη θα καθορίσει η ίδια το δικό της ηλικιακό εύρος για τον νεαρό ενήλικα, το οποίο μπορεί να διαφέρει ανάλογα με το πολιτισμικό υπόβαθρο και τη χώρα.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η παιδική βιβλιοθήκη δεν είναι το ίδιο με μια σχολική βιβλιοθήκη, καθώς έχουν διαφορετικές αποστολές και στόχους. Παρόλο, που η δημόσια/δημοτική βιβλιοθήκη και η σχολική βιβλιοθήκη έχουν κοινό σκοπό να μυήσουν τα παιδιά στις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης και να τους καλλιεργήσουν τη δια βίου μάθηση, ωστόσο, εξυπηρετούν διαφορετικές ανάγκες της κοινότητας. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις σχολικές βιβλιοθήκες είναι διαθέσιμες στις [Οδηγίες της IFLA για τις Σχολικές Βιβλιοθήκες](#) (2015).

ΜΕΡΟΣ Α

Αποστολή και σκοποί των παιδικών βιβλιοθηκών

Η αποστολή της παιδικής βιβλιοθήκης

Η αποστολή της παιδικής βιβλιοθήκης είναι να λειτουργεί ως κέντρο πληροφόρησης, μάθησης και πολιτισμού, που αποκτά και παρέχει ουσιαστική πρόσβαση σε πληροφορίες, προγράμματα και υπηρεσίες, κατάλληλα με την ηλικία και την ικανότητα, σε γλώσσες που είναι σχετικές με την πολυπολιτισμική κοινότητα των παιδιών, των οικογενειών και των φροντιστών τους. Η ενίσχυση του αλφαριθμητισμού, της μάθησης και της ανάγνωσης αναγνωρίζονται παγκοσμίως ως καθοριστικής σημασίας για την επίτευξη αυτής της αποστολής.

Ο σκοπός της παιδικής βιβλιοθήκης

Ο σκοπός της παιδικής βιβλιοθήκης είναι να παρέχει πηγές και υπηρεσίες σε διαφορετικές μορφές και μέσα, ώστε να καλύψει τις ανάγκες των παιδιών όλων των ηλικιών και ικανοτήτων στην εκπαίδευση, την πληροφόρηση και την προσωπική τους ανάπτυξη. Αυτό περιλαμβάνει δραστηριότητες αναψυχής και ψυχαγωγίας, καθώς και την υποστήριξη της υγείας και της ευημερίας των παιδιών. Οι υπηρεσίες της βιβλιοθήκης για τα παιδιά παίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη και διατήρηση μιας δημοκρατικής

κοινωνίας προσφέροντας στο παιδί πρόσβαση σε μια ευρεία και ποικίλη γκάμα γνώσεων, ιδεών και απόψεων. Η [Συνθήκη των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού](#) (UNCRC) παρέχει υποστήριξη στην ανάπτυξη πολιτικής και πρακτικής στη βιβλιοθήκη, σχετικά με τα παιδιά και τους νεαρούς ενήλικες. Η Συνθήκη περιέχει 54 άρθρα, τα οποία καλύπτουν όλες τις πτυχές της ζωής ενός παιδιού και ορίζουν τα πολιτικά, οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα, που δικαιούνται όλα τα παιδιά του κόσμου. Τα παιδιά θα πρέπει να στηρίζονται στις βιβλιοθήκες για το δικαίωμά τους στην πληροφόρηση και την εκπαίδευση, ενώ οι βιβλιοθηκονόμοι των παιδικών βιβλιοθηκών παίζουν κείμενο ρόλο στην προώθηση των δικαιωμάτων των παιδιών, καθώς συμβάλλουν σημαντικά στην ανάπτυξη του γραμματισμού και της ανάγνωσης. **Ο παγκόσμιος γραμματισμός** συμπεριλαμβάνεται στο όραμα «Μετασχηματίζοντας τον Κόσμο μας», της [Ατζέντας 2030 του ΟΗΕ για την Αειφόρο Ανάπτυξη](#).

Οι ευκαιρίες για την ανάπτυξη της γλώσσας, του γραμματισμού και της ανάγνωσης είναι σημαντικές. Η παιδική βιβλιοθήκη παίζει καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη αυτών των δεξιοτήτων, διευκολύνοντας την ουσιαστική πρόσβαση σε πόρους και υπηρεσίες για τα παιδιά και τις οικογένειές τους.

Στόχοι

- Να διευκολύνει το δικαίωμα κάθε παιδιού στην πληροφόρηση, τον γραμματισμό, την πολιτισμική ανάπτυξη, τη δια βίου μάθηση και την πρόσβαση σε δημιουργικά προγράμματα στον ελεύθερο χρόνο.
- Να παρέχει στα παιδιά την πρόσβαση σε μια ευρεία γκάμα κατάλληλων πηγών και μέσων.
- Να βοηθήσει τα παιδιά να αναπτύξουν δεξιότητες πληροφοριακής παιδείας και ψηφιακού γραμματισμού.
- Να παρέχει πολιτιστικά και ψυχαγωγικά προγράμματα, προσανατολισμένα στην ανάγνωση και τον γραμματισμό.
- Να παρέχει ποικίλες δραστηριότητες σε παιδιά, γονείς και τους φροντιστές τους.
- Να αντιμετωπίζει τα εμπόδια και να υπερασπίζεται την ελευθερία και την ασφάλεια των παιδιών.
- Να ενθαρρύνει τα παιδιά να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και να γίνουν ικανά ως άτομα και ως πολίτες.
- Να διευκολύνει τις συνεργασίες στην κοινότητα, ώστε όλοι μαζί να παρέχουν προγράμματα και υπηρεσίες σε όλα τα παιδιά και τις οικογένειές τους, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που βρίσκονται στο περιθώριο λόγω δυσμενούς οικονομικής κατάστασης.

Διοίκηση παιδικής βιβλιοθήκης

Η διοίκηση αφορά στον καθορισμό και την επίβλεψη πολιτικής, καθώς και στην υλοποίησή της. Περιλαμβάνει την ανάπτυξη οράματος και την αποσαφήνιση του σκοπού της παιδικής βιβλιοθήκης, καθώς και τον αντίκτυπο που πρόκειται να προκαλέσει. Η σωστή διοίκηση είναι συνυφασμένη με την αρχή της ακεραιότητας, δηλαδή ο οργανισμός ακολουθεί πρότυπα διαφάνειας και εξωστρέφειας, καθώς όλες οι ενέργειές του δηλώνουν έντιμη και καλόπιστη συμπεριφορά.

Προκειμένου οι παιδικές βιβλιοθήκες να διατηρήσουν το κατάλληλο επίπεδο υπηρεσιών για την εκπλήρωση της λειτουργίας τους, θα πρέπει να υποστηρίζονται από την κρατική νομοθεσία και χρηματοδότηση. Οι διευθυντές των παιδικών βιβλιοθηκών πρέπει να είναι ενήμεροι για όλη τη

νομοθεσία, που επηρεάζει τη λειτουργία της βιβλιοθήκης και η οποία περιλαμβάνει και τη χρηματοοικονομική διαχείριση, την προστασία δεδομένων, την υγεία, την ασφάλεια και την προστασία των παιδιών. Η επαρκής χρηματοδότηση είναι σημαντική για την επιτυχία της παιδικής βιβλιοθήκης, προκειμένου να αναπτύξει πολιτικές για την παροχή υπηρεσιών και να καταφέρει την αποτελεσματική χρήση των διαθέσιμων πηγών. Οι πολιτικές πρέπει να εφαρμοστούν με τέτοιο τρόπο, ώστε να έχουν ουσιαστική επίδραση στις ζωές των παιδιών και των οικογενειών τους.

ΜΕΡΟΣ Β

Ανθρώπινοι πόροι-Δεξιότητες και γνώσεις

Οι βιβλιοθηκονόμοι των παιδικών βιβλιοθηκών χρειάζεται να διαθέτουν ένα εύρος δεξιοτήτων και χαρακτηριστικών, όπως είναι οι διαπροσωπικές δεξιότητες, η κοινωνική ευαισθησία, η ομαδικότητα και η καθοδήγηση, καθώς επίσης να έχουν γνώση των πρακτικών και διαδικασιών του οργανισμού στον οποίο εργάζονται. Είναι σημαντικό να υπάρχει προσωπικό εξειδικευμένο στην παροχή υπηρεσιών για τα παιδιά, με επαγγελματική γνώση και ενισχυμένη αντίληψη για τις θεωρίες ανάπτυξης και ψυχολογίας των παιδιών. Οι αποτελεσματικές παιδικές βιβλιοθήκες απαιτούν εκπαιδευμένους και αφοσιωμένους βιβλιοθηκονόμους παιδικών τμημάτων, οι οποίοι θα σχεδιάζουν, θα οργανώνουν, θα εφαρμόζουν, θα διαχειρίζονται και θα αξιολογούν υπηρεσίες και προγράμματα, προκειμένου να ικανοποιήσουν τις ανάγκες των παιδιών και των οικογενειών τους στην κοινότητα. Επιπλέον, θα υποστηρίζουν τα παιδιά αντιμετωπίζοντας τα εμπόδια που προκύπτουν λόγω κοινωνικοοικονομικών συνθηκών, κουλτούρας, κοινωνικών προνομίων, γλώσσας, ταυτότητας φύλου, σεξουαλικού προσανατολισμού, ικανοτήτων και άλλων μορφών διαφορετικότητας.

Σύμφωνα με το Τμήμα της IFLA για τα Παιδιά και τους Νεαρούς Ενήλικες, ο αποτελεσματικός και υπεύθυνος βιβλιοθηκονόμος της παιδικής βιβλιοθήκης:

- Κατανοεί τις θεωρίες ανάπτυξης και ψυχολογίας των παιδιών, συμπεριλαμβανομένων της επικοινωνίας, της γλώσσας, του γραμματισμού και της επιρροής τους στις υπηρεσίες των βιβλιοθηκών.
- Χρησιμοποιεί καθιερωμένες τεχνικές για την αναγνώριση των αναγκών όλων των παιδιών και των οικογενειών τους στην τοπική κοινότητα.
- Σχεδιάζει, υλοποιεί αποτελεσματικά και αξιολογεί ψυχαγωγικά προγράμματα και δραστηριότητες για τις ανάγκες όλων των παιδιών στην τοπική κοινότητα.
- Επιδεικνύει γνώση και διαχείριση της σύγχρονης παιδικής κουλτούρας: λογοτεχνία, παιχνίδια, μουσική και ταινίες, χρήση ψηφιακού περιεχομένου και μέσων από παιδιά, καθώς και άλλων υλικών που συνεισφέρουν σε μια ποικίλη, περιεκτική παιδική συλλογή.
- Παρακολουθεί τις εξελίξεις στις νέες τεχνολογίες, τον ψηφιακό κόσμο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και τις επιπτώσεις αυτών στις υπηρεσίες των παιδικών βιβλιοθηκών
- Καλλιεργεί ένα φιλόξενο και υποστηρικτικό περιβάλλον για τα παιδιά και τις οικογένειές τους, προκειμένου να διευκολύνει την πρόσβαση στις υπηρεσίες, τα προγράμματα και τις δραστηριότητες της βιβλιοθήκης.
- Προωθεί τη συμμετοχή της κοινότητας και την ανάπτυξη συνεργασιών.
- Επικοινωνεί και συνεργάζεται με άλλους οργανισμούς στην κοινότητα, που εξυπηρετούν τα παιδιά και τις οικογένειές τους, με σκοπό την επίτευξη κοινών στόχων.

- Επικοινωνεί αποτελεσματικά με τα παιδιά και τις οικογένειές τους.
- Θέτει στόχους, αναπτύσσει σχέδια και προτεραιότητες για την υπηρεσία της παιδικής βιβλιοθήκης.
- Συνεργάζεται δημιουργικά και αποτελεσματικά με τους συναδέλφους για την εκπλήρωση των στόχων και των προτεραιοτήτων της παιδικής βιβλιοθήκης.
- Σχεδιάζει, διαχειρίζεται, ελέγχει και αξιολογεί τους οικονομικούς πόρους, που διατίθενται στην παιδική βιβλιοθήκη, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της υπηρεσίας.
- Ασκεί αυτοαξιολόγηση, προσαρμόζεται και αναλαμβάνει ευκαιρίες για συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη.

Περαιτέρω παραδείγματα αρμοδιοτήτων παρέχονται από την Ένωση για τις Υπηρεσίες Βιβλιοθήκης για τα Παιδιά (ALSC), τμήμα της Αμερικανικής Ένωσης Βιβλιοθηκών (ALA), η οποία συστήνει τις [Αρμοδιότητες για Βιβλιοθηκονόμους, που Εξυπηρετούν Παιδιά σε Δημόσιες/δημοτικές Βιβλιοθήκες](#), ηλικίας 0 έως 14 ετών. Η Ένωση Υπηρεσιών Βιβλιοθήκης για Νεαρούς Ενήλικες (YALSA) έχει δημοσιεύσει τις [Αρμοδιότητες του Προσωπικού της Βιβλιοθήκης για τις Υπηρεσίες Εφήβων](#).

Εκπαίδευση, ανάπτυξη και επιμόρφωση βιβλιοθηκονόμων παιδικών βιβλιοθηκών

Η ποιότητα και η αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών των βιβλιοθηκών για τα παιδιά εξαρτάται από την ειδικευση του προσωπικού, το οποίο πρέπει να εμπλουτίζει τις γνώσεις του και να ανανεώνει τις δεξιότητές του σε συνεχή βάση. Όπως αρχικά δηλώθηκε στο [Μανιφέστο Δημοσίων/Δημοτικών Βιβλιοθηκών της UNESCO/IFLA το 1994](#): «ο βιβλιοθηκονόμος είναι ενεργός διαμεσολαβητής μεταξύ του κοινού και των πηγών. Η συνεχής και επαγγελματική εκπαίδευση του βιβλιοθηκονόμου είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση κατάλληλων υπηρεσιών.

Σύμφωνα με τις [Οδηγίες για την Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Ανάπτυξη: Αρχές και Καλύτερες Πρακτικές](#) της IFLA, κάθε επαγγελματίας στον τομέα της βιβλιοθήκης και της πληροφορίας είναι κυρίως υπεύθυνος για την εξασφάλιση της συνεχούς μάθησης, που βελτιώνει διαρκώς τις γνώσεις και τις δεξιότητες. Ωστόσο, η ευθύνη για την παροχή προγραμμάτων ανάπτυξης προσωπικού και υποστήριξης για τη δια βίου εκπαίδευση ανήκει στους εργοδότες. Αυτό απαιτεί τη δέσμευση του οργανισμού και την εφαρμογή αποτελεσματικών πολιτικών και διαδικασιών για το προσωπικό, καθώς και τη διάθεση επαρκούς προϋπολογισμού και χρόνου για την εκπαίδευσή του. Για να υπάρχουν αφοσιωμένοι, εκπαιδευμένοι επαγγελματίες βιβλιοθηκονόμοι παιδικών βιβλιοθηκών, πρέπει να υπάρξει εκπαίδευση και επιμόρφωση σε όλους τους τομείς της υπηρεσίας. Αυτό περιλαμβάνει την εκπαίδευση του προσωπικού, ώστε να μπορεί να παρέχει υπηρεσίες, οι οποίες θα λαμβάνουν υπόψη τις πολιτιστικές ιδιαιτερότητες και την ισότιμη εξυπηρέτηση όλων των ομάδων. Η επαγγελματική εκπαίδευση του βιβλιοθηκονόμου παιδικής βιβλιοθήκης θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται στον προγραμματισμό οποιουδήποτε εκπαιδευτικού προγράμματος δημόσιων/δημοτικών βιβλιοθηκών.

Πρότυπα ηθικής και αξίες

Οι βιβλιοθηκονόμοι των παιδικών βιβλιοθηκών έχουν την υποχρέωση να τηρούν υψηλά πρότυπα ηθικής στην εργασία τους, είτε πρόκειται για την αλληλεπίδρασή τους με τα παιδιά, τις οικογένειές τους, τούς συνεργάτες εντός της βιβλιοθήκης, είτε με άλλους συνεργαζόμενους οργανισμούς στην κοινότητα. Όλα τα παιδιά και οι νεαροί ενήλικες εντός της κοινότητας πρέπει να αντιμετωπίζονται ισότιμα ανεξάρτητα από

τις δεξιότητες και τις εμπειρίες τους. Οι βιβλιοθηκονόμοι των παιδικών βιβλιοθηκών δεσμεύονται να παρέχουν ισότιμη και ελεύθερη πρόσβαση στην πληροφορία, τη γνώση και τις υπηρεσίες. Αυτό αποτυπώνεται στην [Σύνοψη της Έκθεσης Παγκοσμίου Οράματος της IFLA](#). Θα πρέπει να επιδεικνύουν πολιτισμική επάρκεια και οι προσωπικές τους θέσεις και απόψεις να μην καθορίζουν ποια παιδιά θα εξυπηρετούνται στην τοπική κοινότητα, ποια προγράμματα θα προσφέρονται ή πώς θα διατίθεται το υλικό της βιβλιοθήκης.

Ο [Κώδικας Ηθικής και Επαγγελματικής Συμπεριφοράς της IFLA](#), ο οποίος εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο της IFLA το 2012, παρέχεται ως μια σειρά προτάσεων ηθικής για την καθοδήγηση των βιβλιοθηκονόμων και των άλλων εργαζομένων στην πληροφόρηση. Εφαρμόζεται φυσικά και στους βιβλιοθηκονόμους των παιδικών βιβλιοθηκών καλύπτοντας τους παρακάτω τομείς:

- Πρόσβαση στην πληροφόρηση
- Υποχρεώσεις προς τα άτομα και την κοινωνία
- Ιδιωτικότητα, εμπιστευτικότητα και διαφάνεια
- Ανοικτή πρόσβαση και πνευματική ιδιοκτησία
- Αμεροληψία, προσωπική ακεραιότητα και επαγγελματικές δεξιότητες
- Σχέση με συνάδελφο και εργοδότη/υπάλληλο
- Παραδείγματα και περισσότερες πληροφορίες παρακαλώ δείτε τον κώδικα

Η Συμβουλευτική Επιτροπή της IFLA για την Ελεύθερη Πρόσβαση στην Πληροφορία και Ελευθερία Έκφρασης (FAIFE) έχει συλλέξει περισσότερους από 60 [επαγγελματικούς κώδικες ηθικής για βιβλιοθηκονόμους](#) από όλο τον κόσμο. Αυτές οι κατευθυντήριες οδηγίες υιοθετούνται συνήθως από εθνικές βιβλιοθήκες ή ενώσεις βιβλιοθηκών ή σε ορισμένες περιπτώσεις εφαρμόζονται από κρατικούς οργανισμούς. Οι βασικές αξίες της ισότιμης πρόσβασης στην καταγεγραμμένη γνώση και πληροφορία και της πνευματικής ελευθερίας περιλαμβάνονται στο [Άρθρο 19 της Παγκόσμιας Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων](#) και στις [Βασικές Αξίες της IFLA](#).

[Χρηματοδότηση και διαχείριση προϋπολογισμών και οικονομικών πόρων](#)

Σύμφωνα με το [Παγκόσμιο Όραμα της IFLA](#), η χρηματοδότηση είναι μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις για τις βιβλιοθήκες και οι παιδικές βιβλιοθήκες χρειάζεται να διασφαλίσουν ότι τα άτομα που λαμβάνουν τις αποφάσεις κατανοούν την αξία και την συμβολή της. Η παιδική βιβλιοθήκη χρειάζεται κατάλληλη κατανομή προϋπολογισμού προκειμένου να παρέχει υπηρεσίες και προγράμματα, που να ικανοποιούν τις ανάγκες της κοινότητας. Η κατανομή αυτή θα λαμβάνει υπόψη τις τοπικές συνθήκες και είναι σημαντικό οι βιβλιοθηκονόμοι των παιδικών βιβλιοθηκών να μπορούν να αναπτύξουν μια πρόταση χρηματοδότησης προς τη διοίκηση και τους εξωτερικούς φορείς. Η επαρκής χρηματοδότηση είναι κρίσιμη για την επιτυχία της παιδικής βιβλιοθήκης και απαιτείται όχι μόνο κατά την ίδρυση μιας βιβλιοθήκης, αλλά πρέπει να διατηρείται σε συνεχή και τακτική βάση. Χωρίς επαρκή χρηματοδότηση σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα είναι αδύνατο να αναπτυχθούν πολιτικές για την παροχή υπηρεσιών με την πιο αποτελεσματική χρήση των διαθέσιμων πηγών. Η εφαρμογή οποιουδήποτε προγράμματος ή έργου μπορεί να συνοψίζεται στο ερώτημα "αυτή είναι μια υπέροχη ιδέα, αλλά πώς θα τη χρηματοδοτήσουμε;". Ιδανικά, το προσωπικό της παιδικής βιβλιοθήκης θα πρέπει να συνεργαστεί με την ανώτερη διοίκηση για την ανάπτυξη του προϋπολογισμού και να αναζητήσει ορθές επιλογές για την παροχή ποιοτικών πηγών και υπηρεσιών στα παιδιά της τοπικής κοινότητας.

Οι βιβλιοθηκονόμοι των παιδικών βιβλιοθηκών θα πρέπει να γνωρίζουν τον τρόπο που θα προσδιορίζουν τις ανάγκες της παιδικής βιβλιοθήκης και να αναπτύσσουν ένα σχέδιο προϋπολογισμού. Για να το κάνουν αυτό θα πρέπει:

- Να κατανοούν τη διαδικασία κατάρτισης προϋπολογισμού του μητρικού οργανισμού
- Να γνωρίζουν το χρονοδιάγραμμα του προϋπολογισμού, συμπεριλαμβανομένων των λειτουργικών δαπανών ή των εσόδων, που συνήθως σχεδιάζονται ετησίως για τη χρηματοδότηση των τρεχουσών λειτουργιών.
- Να είναι ενήμεροι για τη διαδικασία κατάρτισης του προϋπολογισμού.
- Να γνωρίζουν το προσωπικό το οποίο εμπλέκεται στην κατάρτιση του προϋπολογισμού.

Τα στοιχεία του προϋπολογισμού για την παιδική βιβλιοθήκη περιλαμβάνουν (χωρίς να περιορίζονται μόνο σε αυτά) :

- Νέες πηγές (όπως βιβλία, περιοδικά, παιδικά παιχνίδια και εξοπλισμός παιχνιδιού, πολυμέσα, ψηφιακό υλικό και υλικό για παιδικά εργαστήρια κατασκευών)
- Νέες συσκευές (tablets, κονσόλες)
- Έξοδα που σχετίζονται με τη χρήση εξοπλισμού Τεχνολογίας Πληροφοριών και Επικοινωνιών και κόστη λογισμικού και άδειας χρήσης, εάν αυτά δεν περιλαμβάνονται στο συνολικό προϋπολογισμό Τεχνολογίας Πληροφοριών και Επικοινωνιών της Κεντρικής Δημόσιας/Δημοτικής Βιβλιοθήκης.
- Αναλώσιμα και διοικητικό υλικό
- Δράσεις και υλικό προώθησης
- Χρηματοδότηση για προγράμματα και δραστηριότητες
- Χρηματοδότηση για προβολή και μάρκετινγκ
- Επιμόρφωση και ανάπτυξη προσωπικού
- Αμοιβές του προσωπικού
- Γενικά έξοδα όπως ενοίκιο, καθαριότητα, θέρμανση και φωτισμός
- Κόστη διαχείρισης της βιβλιοθήκης

Τα έξοδα για τις αμοιβές και την εκπαίδευση του προσωπικού μπορεί να συμπεριληφθούν στον προϋπολογισμό της παιδικής βιβλιοθήκης ή καλύτερα να συμπεριληφθούν στο συνολικό προϋπολογισμό της δημόσιας/δημοτικής βιβλιοθήκης για το προσωπικό. Ο βιβλιοθηκονόμος των παιδικών βιβλιοθηκών θα πρέπει να συμμετέχει στην εκτίμηση αυτών των δαπανών, καθώς το ποσό που είναι διαθέσιμο για το προσωπικό συνδέεται στενά με το ωράριο λειτουργίας της παιδικής βιβλιοθήκης, την ποιότητα και το εύρος των υπηρεσιών, που μπορούν να προσφερθούν.

Υπάρχει ανάγκη να γίνεται παρακολούθηση, αξιολόγηση, αναθεώρηση και αναφορά για προγράμματα, υπηρεσίες και πρωτοβουλίες. Αυτές οι πληροφορίες μπορούν να συμπεριληφθούν σε μια Ετήσια Αναφορά, η οποία θα δείξει πώς χρησιμοποιήθηκε ο προϋπολογισμός. Επίσης, θα υποδείξει εάν το ποσό που δαπανήθηκε για το πρόγραμμα και τις πηγές της παιδικής βιβλιοθήκης ήταν επαρκές για να καλύψει αυτές τις αρμοδιότητες και να επιτευχθούν οι στόχοι της πολιτικής. Οι Ετήσιες Αναφορές θα πρέπει να περιλαμβάνουν στοιχεία, τα οποία να αποδεικνύουν την ποιότητα των υπηρεσιών και των προγραμμάτων της βιβλιοθήκης, αλλά και τον αντίκτυπο τους στην κοινότητα (δείτε Ενότητα Z: Αξιολόγηση και επίδραση)

Πηγές χρηματοδότησης

Για τη χρηματοδότηση των δημόσιων/δημοτικών βιβλιοθηκών χρησιμοποιούνται διάφορες πηγές, αλλά τα ποσοστά χρηματοδότησης από κάθε πηγή διαφέρουν ανάλογα με τους τοπικούς παράγοντες σε κάθε χώρα. Οι βασικές πηγές χρηματοδότησης προέρχονται από φόρους και επιχορηγήσεις σε τοπικό, περιφερειακό ή κεντρικό επίπεδο. Οι βιβλιοθήκες πρέπει να αναζητούν επιπλέον πηγές εσόδων για τη χρηματοδότηση έργων, οι οποίες μπορεί να περιλαμβάνουν δωρεές από φορείς χρηματοδότησης ή ιδιώτες, έσοδα από το κοινό ή από εμπορικές δραστηριότητες και χορηγίες από συνεργαζόμενους φορείς. Οι βιβλιοθήκες της Κοινότητας που δεν υποστηρίζονται οικονομικά από την πόλη, την περιφέρεια ή το κράτος, πρέπει να εξασφαλίζουν ετήσια χρηματοδότηση από άλλες πηγές.

Συμπράξεις και συνεργασία

Οι δημόσιες/δημοτικές βιβλιοθήκες αποτελούν έναν σημαντικό εταίρο στην τοπική κοινότητα λόγω των φιλόξενων και προσβάσιμων υποδομών τους ευρέως. Η δημιουργία αποτελεσματικών και βιώσιμων συνεργασιών μπορεί να εξασφαλίσει τις καλύτερες υπηρεσίες, εγκαταστάσεις και ευκαιρίες για τα παιδιά όλων των ικανοτήτων στην κοινότητα.

Οι βιβλιοθηκονόμοι των παιδικών βιβλιοθηκών θα πρέπει να εργάζονται συνεργατικά και να αναπτύσσουν ισχυρές συνεργασίες με άλλους φορείς και ενδιαφερόμενα μέλη της κοινότητας για την εκπαίδευση και τη δια βίου μάθηση, προκειμένου να επιτευχθεί η μέγιστη δυνατή συμμετοχή και αλληλεπίδραση των κοινοτήτων. Οι συμπράξεις μπορούν να αναπτυχθούν σε στρατηγικό επίπεδο, όταν οι οργανισμοί ή οι φορείς έχουν την πολιτική να συνεργάζονται προκειμένου να επιτύχουν κοινούς στόχους. Οι βιβλιοθηκονόμοι είθισται να συνεργάζονται μεταξύ τους, αλλά και με άλλους επαγγελματίες, προωθώντας αυτή την στρατηγική και σε άλλες επαγγελματικές ομάδες.

Οι βιβλιοθηκονόμοι των παιδικών βιβλιοθηκών θα πρέπει να έχουν καλή γνώση του κοινού, που εξυπηρετούν και να εργάζονται για την υποστήριξη των αναγκών των διαφορετικών κοινοτήτων τους. Αναγνωρίζονται για την ικανότητά τους να προσεγγίζουν «δύσκολα προσβάσιμες» ομάδες και δημιουργούν με επιτυχία συνεργασίες, με βάση την ανάγνωση, την οικογενειακή μάθηση, καθώς και τις ανάγκες που εκφράζει η κοινότητα. Τα χαρακτηριστικά της τοπικής κοινότητας μπορεί να μεταβάλλονται κατά τη διάρκεια του χρόνου, αλλά η ανάγκη για την ανάπτυξη συμπράξεων και τη διατήρηση δικτύων παραμένει σταθερή. Η υιοθέτηση μιας προσέγγισης καθοδηγούμενη από την κοινότητα μπορεί να αλλάξει τον τρόπο με τον οποίο οι βιβλιοθηκονόμοι αλληλεπιδρούν, καθιστώντας τον σχεδιασμό και τη λήψη αποφάσεων συλλογικές και συνεργατικές διαδικασίες.

Το προσωπικό της βιβλιοθήκης θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να δημιουργεί συμπράξεις με άλλες ομάδες στην κοινότητα, που επικεντρώνονται στις ανάγκες των παιδιών. Ερευνητικά δεδομένα δείχνουν ότι οι υπηρεσίες της βιβλιοθήκης συνδέονται με το έργο διάφορων φορέων σε μια κοινότητα, όπως είναι τα σχολεία, οι δράσεις των νέων, τα νοσοκομεία (ιατροί και παιδίατροι) και άλλα κέντρα υγείας, οι κοινωνικές υπηρεσίες, οι τοπικές επιχειρήσεις, οι πολιτιστικές και καλλιτεχνικές ομάδες, ο εθελοντικός τομέας και άλλες μη κερδοσκοπικές οργανώσεις. Η συνεργασία με κάθε έναν από αυτούς τους φορείς αποτελεί προστιθέμενη αξία, ειδικά όταν πρόκειται για δράσεις που προωθούν την ανάγνωση στα παιδιά και τις οικογένειές τους ή την πρόσβαση όλων των μελών της κοινότητας.

Η επαφή με τους εταίρους της κοινότητας θα διευρύνει την επιρροή της βιβλιοθήκης, επιτρέποντάς της να συνδεθεί με νέα κοινά και περισσότερους εν-δυνάμει χρήστες. Αυτό μπορεί να οδηγήσει στην ανάπτυξη και παροχή νέων, βελτιωμένων υπηρεσιών, ώστε να καλυφθούν οι ανάγκες των παιδιών και των οικογενειών στην κοινότητα. Η εμπλοκή των τοπικών οργανώσεων παρέχει στους βιβλιοθηκονόμους των παιδικών βιβλιοθηκών τη δυνατότητα:

- Να καθοριστεί με ακρίβεια το προφίλ των παιδιών που εξυπηρετούνται
- Να προσδιοριστούν σε τοπικό επίπεδο οι ανάγκες και οι προτεραιότητες των μελών της κοινότητας με γλωσσική, οικονομική και πολιτιστική ποικιλομορφία
- Να παρέχουν ευκαιρίες προώθησης για νέα και υφιστάμενα προγράμματα, τόσο στη βιβλιοθήκη όσο και σε συνεργαζόμενους οργανισμούς
- Να αναπτυχθούν συνεργασίες, που εξυπηρετούν όλους τους εταίρους

Οι προ-νηπιακοί σταθμοί, τα νηπιαγωγεία και άλλοι εκπαιδευτικοί φορείς αποτελούν επίσης σημαντικούς εταίρους για τον βιβλιοθηκονόμο των παιδικών βιβλιοθηκών. Ο βιβλιοθηκονόμος των παιδικών βιβλιοθηκών πρέπει να παρέχει μια ποικιλία ειδικών προγραμμάτων προς όφελος των σχολείων, όπως:

- Επισκέψεις στη βιβλιοθήκη
- Προγράμματα προσανατολισμού στη βιβλιοθήκη
- Μαθήματα πληροφοριακής παιδείας
- Προώθηση φιλαναγνωσίας
- Υπηρεσίες δανεισμού
- Πολιτιστικά προγράμματα
- Ομάδες μελέτης και υποστήριξης στα μαθήματα
- Επισκέψεις συγγραφέων/αφηγητών
- Χώρο για επικοινωνία με επαγγελματίες

ΜΕΡΟΣ Γ

Ανάπτυξη και διαχείριση συλλογών

Οι παιδικές βιβλιοθήκες θα πρέπει να παρέχουν κατάλληλο υλικό σε διάφορες μορφές, που να καλύπτει τις ανάγκες κάθε ηλικιακής ομάδας. Δεν υπάρχουν κοινά πρότυπα για το μέγεθος και το περιεχόμενο των συλλογών στις παιδικές βιβλιοθήκες. Οι συλλογές και οι υπηρεσίες θα πρέπει να περιλαμβάνουν όλα τα είδη των μέσων και νέες τεχνολογίες, όσο και παραδοσιακά υλικά. Το έντυπο υλικό της βιβλιοθήκης καθώς και το προσβάσιμο διαδικτυακά υλικό της θα πρέπει να αντανακλούν ένα μεγάλο εύρος απόψεων, αξιών και ιδεών. Οι πηγές μιας παιδικής βιβλιοθήκης θα πρέπει να εκπροσωπούν όλους τους πολίτες, που εξυπηρετούνται αντίστοιχα από μια δημόσια/δημοτική βιβλιοθήκη. Τα παιδιά και οι οικογένειές τους θα πρέπει να συμμετέχουν στην επιλογή του υλικού. Η συλλογή θα πρέπει να είναι ελκυστική, επίκαιρη, σε καλή κατάσταση και οργανωμένη με τρόπο, ώστε να είναι εύχρηστη στα παιδιά.

Το περιεχόμενο του υλικού θα πρέπει να είναι πλουραλιστικό και σχετικό με την τοπική κοινότητα, όπως για παράδειγμα :

- Υλικό σε όλες τις εθνικές γλώσσες της κοινότητας
- Υλικό το οποίο δημιουργήθηκε από τοπικούς συγγραφείς και εικονογράφους
- Πηγές οι οποίες υποστηρίζουν τις τοπικές εκπαιδευτικές ανάγκες

Η διαφορετικότητα των ανθρώπων θα πρέπει να αντιπροσωπεύεται από τις διαθέσιμες πηγές και να παρέχεται υλικό που:

- Να αντικατοπτρίζει τη διαφορετικότητα στα γένη, τις ικανότητες, το κοινωνικο-οικονομικό υπόβαθρο, τον σεξουαλικό προσανατολισμό και την οικογενειακή σύνθεση.
- Να εκπροσωπεί ισόρροπα τα φύλα και τις εθνότητες

Ένας πόρος της IFLA για την ανάπτυξη συλλογών, [Ο Κόσμος Μέσα από τα Παιδικά Βιβλία](#), παρέχει επιλογές βιβλίων από όλο τον κόσμο, επιλεγμένα από βιβλιοθηκονόμους.

Είναι σημαντικό οι συλλογές της βιβλιοθήκης να αναθεωρούνται και να αναπτύσσονται διαρκώς, ώστε να διασφαλίζεται ότι όλα τα παιδιά στην κοινότητα θα έχουν την επιλογή υψηλής ποιότητας νέου υλικού και πηγών, τα οποία θα αντανakλούν τόσο την τοπική κουλτούρα, όσο και την παγκόσμια κοινότητα. Έτσι, θα περιλαμβάνουν πολυπολιτισμικό υλικό και πηγές για παιδιά με αναπηρίες, για ΛΟΑΤΚΙ+ παιδιά, για την ανάπτυξη φιλίας και την καταπολέμηση του εκφοβισμού. Για παράδειγμα, μια ιστορία με χαρακτήρα ένα παιδί με αναπηρία, μπορεί να βοηθήσει ένα παιδί με αναπηρία να δει τον εαυτό του με θετικό τρόπο και να παρέχει σε όλα τα παιδιά τη δυνατότητα να γνωρίσουν πτυχές της ζωής, που τους ήταν άγνωστες μέχρι πρότινος.

Οι παρακάτω κατηγορίες υλικού της βιβλιοθήκης μπορούν να παρέχονται σε μια τυπική παιδική βιβλιοθήκη, ωστόσο αυτή η λίστα δεν είναι περιοριστική:

- Μυθιστορήματα και μη για κάθε ηλικία
- Πληροφοριακό υλικό
- Πηγές στη βασική γλώσσα της κοινότητας
- Πηγές στις μειονοτικές γλώσσες της κοινότητας
- Παιχνίδια στον υπολογιστή
- Παιδικά παιχνίδια
- Επιτραπέζια παιχνίδια και πάζλ
- Μουσικά όργανα
- Υλικό για μελέτη
- Ηχητικά βιβλία
- Αισθητηριακό υλικό
- Καλάθια θησαυρών για μωρά
- Εξοπλισμός, εργαλεία και υλικό για παιδικά εργαστήρια κατασκευών
- Σε συνεργασία με άλλους κοινοτικούς οργανισμούς, οι βιβλιοθήκες μπορούν να δανείζονται πηγές, όπως για παράδειγμα αναπτυξιακό εκπαιδευτικό υλικό, το οποίο μπορεί να είναι DVDs στη νοηματική γλώσσα ή βιβλία στη γραφή Braille.

Μορφές

Το υλικό μπορεί να διατίθεται σε διάφορες μορφές. Οι ακόλουθες μορφές μπορεί να περιλαμβάνονται σε μια συλλογή παιδικής βιβλιοθήκης, ωστόσο η λίστα αυτή δεν είναι περιοριστική, καθώς νέες μορφές μπορεί να προκύψουν:

- Φυσικές μορφές (έντυπες και ηλεκτρονικές) που αφορούν βιβλία, ηχητικά βιβλία, κόμικς, περιοδικά, CDs, DVDs, βιντεοπαιχνίδια, υλικό σε γραφή Braille.
- Ψηφιακές μορφές που αφορούν διαδικτυακή μουσική, ταινίες, ηλεκτρονικά βιβλία, εκπαιδευτικό και ψυχαγωγικό λογισμικό, βάσεις δεδομένων τοπικών και παγκόσμιων εκπαιδευτικών πηγών.

Πολιτική ανάπτυξης και διαχείρισης συλλογών

Κάθε σύστημα δημόσιων/δημοτικών βιβλιοθηκών θα πρέπει να έχει μια γραπτή πολιτική ανάπτυξης και διαχείρισης συλλογών αναφορικά με την υπηρεσία των παιδιών, εγκεκριμένη από τη διοικούσα αρχή της βιβλιοθήκης. Η πολιτική θα πρέπει να διασφαλίζει μια σταθερή προσέγγιση στην ανάπτυξη και διαχείριση των συλλογών της βιβλιοθήκης για παιδιά. Μια ρητή πολιτική παρέχει τη βάση για μελλοντική δράση και βοηθάει στον προσδιορισμό των προτεραιοτήτων, ειδικότερα κατά την κατανομή των οικονομικών πόρων. Η επίσημη ρητή πολιτική αποτελεί υπερασπιστική γραμμή για τη βιβλιοθήκη σε θέματα που αφορούν τους χρήστες, τη διοίκηση και τους χρηματοδότες. Οι πολιτικές αυτές υποστηρίζουν τους οριοθετημένους αντικειμενικούς στόχους του οργανισμού, παρέχοντας έτσι αξιοπιστία και αφοσίωση στους καθορισμένους στόχους.

Για περισσότερες πληροφορίες για την ανάπτυξη των συλλογών, βλ. Κεφάλαιο 4 στο [Η Υπηρεσία της Δημόσιας/Δημοτικής Βιβλιοθήκης: οδηγίες της ILFA/UNESCO για την ανάπτυξη](#) (2001).

Φυσικές και ψηφιακές πηγές

Οι φυσικές και ψηφιακές πηγές μιας παιδικής βιβλιοθήκης περιλαμβάνουν εγκαταστάσεις, εξοπλισμό και συλλογές πηγών. Όσο είναι δυνατό, το υλικό θα πρέπει να υπάρχει και σε ηλεκτρονική μορφή. Οι ιστότοποι των βιβλιοθηκών και τα προϊόντα ψηφιακού περιεχομένου θα πρέπει να συνάδουν με τις [οδηγίες προσβασιμότητας του Περιεχομένου του Ιστού \(WCAG\) 2.0](#). Είναι ορθό να ζητείται από άτομα, τα οποία χρησιμοποιούν προσαρμοστικές τεχνολογίες, να δοκιμάζουν τη χρηστικότητα του εξοπλισμού και των υπηρεσιών.

Οι βιβλιοθηκονόμοι των παιδικών βιβλιοθηκών θα πρέπει να εξετάσουν το ενδεχόμενο συνεργασίας με μια εξειδικευμένη βιβλιοθήκη, η οποία εξυπηρετεί εντυποανάπηρους, με σκοπό τη διάθεση πρόσθετου υλικού στα παιδιά της βιβλιοθήκης ή τη διανομή υλικού στο σπίτι. Αυτές οι βιβλιοθήκες μπορούν επίσης να προσφέρουν ειδικά σχεδιασμένους, πλήρως προσβάσιμους καταλόγους βιβλιοθηκών και προϊόντα ψηφιακού περιεχομένου.

Η τεχνολογία στην παιδική βιβλιοθήκη

Οι βιβλιοθηκονόμοι μπορούν να βοηθήσουν στην ενίσχυση των δεξιοτήτων του ψηφιακού γραμματισμού των παιδιών και των νεαρών ενηλίκων. Οι παιδικές βιβλιοθήκες είναι δυνητικά σε θέση να επωφεληθούν από τις νέες τεχνολογίες, οι οποίες μπορούν να υποστηρίξουν τις αναγνωστικές και μαθησιακές ανάγκες. Για τα περισσότερα παιδιά, η τεχνολογία συνάδει με τις έννοιες του ενθουσιασμού, της ψυχαγωγίας και της διασκέδασης. Οι βιβλιοθήκες θα πρέπει να αποτελούν ένα χώρο, όπου τα παιδιά θα μπορούν να χρησιμοποιούν την τεχνολογία, να έχουν πρόσβαση σε πόρους και πληροφορίες και να μαθαίνουν πώς να αξιολογούν κριτικά αυτές τις πληροφορίες. Οι γονείς, τα άτομα που φροντίζουν τα παιδιά και οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να λαμβάνουν καθοδήγηση για την επιλογή και την ασφαλή χρήση της τεχνολογίας, που συμβάλλει στην ανάπτυξη δεξιοτήτων των παιδιών. Πιθανόν να χρειαστεί έρευνα για την

κατανόηση των ψηφιακών ικανοτήτων των παιδιών και των νεαρών ενηλίκων, ώστε να εφαρμοστούν κατάλληλα προγράμματα γραμματισμού.

Οι βιβλιοθηκονόμοι θα πρέπει να προωθούν τη βιβλιοθήκη ως ένα ασφαλές περιβάλλον και να παρέχουν καθοδήγηση στα παιδιά, τους νεαρούς ενήλικες, τους γονείς και τα άτομα που τα φροντίζουν, ώστε να χειρίζονται με ασφάλεια το διαδίκτυο. Το προσωπικό της βιβλιοθήκης θα πρέπει να έχει γνώσεις και ικανότητες για τη διευκόλυνση της χρήσης των ψηφιακών μέσων. Το Τμήμα Π & ΝΕ [Δήλωση για τα Κοινωνικά Δίκτυα, τα Παιδιά και τους Νεαρούς Ενήλικες @στη Βιβλιοθήκη - Ασφάλεια, Ιδιωτικότητα και Συμπεριφορά στο Διαδίκτυο](#) παρέχει καθοδήγηση. Τα προγράμματα και τα μαθήματα ψηφιακού γραμματισμού μπορούν να βοηθήσουν στην εκπαίδευση των παιδιών σχετικά με ζητήματα όπως είναι οι «ψευδείς ειδήσεις», ο διαδικτυακός εκφοβισμός, οι καμπάνιες μίσους και κακοποίησης.

Η παιδική βιβλιοθήκη θα πρέπει να είναι εξοπλισμένη με εγκαταστάσεις πληροφορικής, ανάλογης επάρκειας με τις αντίστοιχες του τμήματος ενηλίκων της βιβλιοθήκης. Είναι απαραίτητο να παρέχονται ΟΡΑΚs, χώροι πολυμέσων, σταθμοί εργασίας διαδικτύου, tablets και ένα εύρος λογισμικών (για χρήση εντός της βιβλιοθήκης και για δανεισμό). Οι βιβλιοθήκες αποτελούν συχνά έναν σημαντικό κόμβο για υψηλής ταχύτητας πρόσβαση στο διαδίκτυο. Οι βιβλιοθηκονόμοι πρέπει να εξετάζουν τη νομοθεσία, η οποία είναι σε ισχύ στη χώρα τους, σχετικά με την πρόσβαση των παιδιών στο διαδίκτυο.

Οι υπολογιστές, όπως και άλλες ψηφιακές συσκευές, καθώς και η ελεύθερη πρόσβαση στο διαδίκτυο μπορούν να βοηθήσουν, ώστε να γεφυρωθεί το κενό για τα άτομα, που δεν έχουν τέτοιες παροχές στο σπίτι τους. Για τα παιδιά που δεν έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο στο σπίτι, το υλικό μπορεί να μεταφορτωθεί στη συσκευή του παιδιού ή να δανειστούν συσκευές με ψηφιακά βιβλία. Επιπλέον, το υλικό που είναι διαθέσιμο για λήψη σε ηλεκτρονική μορφή, πρέπει να είναι συμβατό με δημοφιλείς συσκευές, όπως Smartphones (έξυπνα τηλέφωνα) και tablets (ταμπλέτες). Αυτές οι συσκευές μειώνουν την ανάγκη για δαπανηρή εξειδικευμένη τεχνολογία και εξασφαλίζουν στα παιδιά με αναπηρίες την ισότιμη πρόσβαση. Οι βιβλιοθήκες που παρέχουν τεχνολογία για τα εργαστήρια κατασκευών (όπως ένας τρισδιάστατος εκτυπωτής), μπορούν να τη χρησιμοποιήσουν για τη δημιουργία προσβάσιμων τεχνικών προγραμμάτων.

ΜΕΡΟΣ Δ

Προγράμματα και δράσεις εξωστρέφειας προς την κοινότητα

Τα αποτελεσματικά προγράμματα και οι δράσεις εξωστρέφειας προς την κοινότητα πρέπει να σχεδιάζονται με τρόπο, που να αντικατοπτρίζουν τις μεταβαλλόμενες δομές του πληθυσμού και την ποικιλομορφία της τοπικής κοινότητας. Αυτό απαιτεί μια κατανόηση της δημογραφικής σύνθεσης της κοινότητας. Οι βιβλιοθηκονόμοι των παιδικών βιβλιοθηκών χρειάζεται να τηρούν τις αρχές της διασφάλισης της ποικιλομορφίας, της συμπερίληψης και της κοινωνικής δικαιοσύνης, αναφορικά με τις τοπικές κοινότητες που εξυπηρετούν, αλληλοεπιδρώντας μαζί τους, κατανοώντας τις ανάγκες τους και παρέχοντας υπηρεσίες, προγράμματα και πηγές που ανταποκρίνονται σε αυτές. Είναι σημαντικό οι βιβλιοθηκονόμοι να αφουγκράζονται και να παρατηρούν το κοινό τους, ώστε να σχεδιάζουν τις κατάλληλες υπηρεσίες για τις ανάγκες του.

Οι δημόσιες/δημοτικές βιβλιοθήκες φέρουν την ευθύνη να υποστηρίξουν τη διαδικασία μάθησης και ανάγνωσης και να προωθήσουν βιβλία και άλλα μέσα για τα παιδιά. Οι παιδικές βιβλιοθήκες παρέχουν στα παιδιά την ευκαιρία να βιώσουν την απόλαυση της ανάγνωσης, τη χαρά της ανακάλυψης της γνώσης και των έργων φαντασίας. Πρέπει να παρέχεται υποστήριξη στα παιδιά, τους γονείς και τα άτομα που τα φροντίζουν, για την αποτελεσματική χρήση της βιβλιοθήκης και την ανάπτυξη δεξιοτήτων χρήσης τόσο των έντυπων όσο και των ηλεκτρονικών μέσων. Οι βιβλιοθηκονόμοι των παιδικών βιβλιοθηκών προωθούν την ανάπτυξη των αναγνωστικών δεξιοτήτων μέσω ενεργών παρεμβάσεων, με στόχο την ενίσχυση της αυτοπεποίθησης και της απόλαυσης της ανάγνωσης, παρέχοντας ταυτόχρονα ευκαιρίες στα παιδιά να μοιραστούν τις εμπειρίες τους. Η παιδική βιβλιοθήκη θα πρέπει να παρέχει ειδικές εκδηλώσεις για παιδιά όλων των ικανοτήτων, όπως αφηγήσεις ιστοριών και δραστηριότητες που σχετίζονται με τις υπηρεσίες και τις πηγές της βιβλιοθήκης. Είναι εξίσου σημαντικό να ενθαρρύνονται τα παιδιά και οι νεαροί ενήλικες στη συνδημιουργία δραστηριοτήτων όπως είναι οι λέσχες ανάγνωσης, φροντιστηριακής εκπαίδευσης και πληθοπορισμού.

Οι δράσεις και τα προγράμματα μπορούν να περιλαμβάνουν:

- Προγράμματα προσανατολισμού στη βιβλιοθήκη
- Δραστηριότητες πληροφοριακής παιδείας και οικογενειακού γραμματισμού
- Ανάπτυξη της φιλιαναγνωσίας και της αναγνωστικής δεξιότητας
- Υπηρεσίες δανεισμού
- Λέσχες ανάγνωσης
- Πολιτιστικά προγράμματα
- Ομάδες μελέτης
- Επισκέψεις συγγραφέων και εκδηλώσεις αφήγησης ιστοριών
- Προγράμματα LOATKI+ όπως το Drag Queen storytime ή το Rainbow Storytime
- Συνεδρίες για οικογένειες με βρέφη και νήπια
- Δραστηριότητες χειροτεχνίας
- Ομάδες προγραμματισμού και εκδηλώσεις
- Δράσεις για εργαστήρια κατασκευών
- Δημιουργικό παιχνίδι
- Εκδηλώσεις μουσικής και θεάτρου

Η βιβλιοθήκη για να προωθήσει την εξωστρέφεια προς την κοινότητα, πρέπει να παρέχει υπηρεσίες που θα εξυπηρετούν όλα τα μέλη της, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών με αναπηρίες, των μεταναστών, των προσφύγων και των ατόμων που έχουν βιώσει διακρίσεις. Προκειμένου η βιβλιοθήκη να υποστηρίξει την συμπερίληψη όλων των ατόμων, πρέπει να ενημερώνει τις ενώσεις ατόμων με αναπηρία για τις προσβάσιμες συλλογές και υπηρεσίες που παρέχει και να τις εμπλέκει σε προγράμματα και δράσεις επικοινωνίας. Οι βιβλιοθηκονόμοι των παιδικών βιβλιοθηκών μπορούν να επικοινωνούν με εκπαιδευτικούς, γιατί είναι από τους πρώτους που εντοπίζουν παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες και αναπτυξιακές διαταραχές, όπως είναι η [δυσλεξία](#) ή ο αυτισμός. Πληροφορίες σχετικά με την προσβασιμότητα πρέπει να είναι διαθέσιμες τόσο στον ιστότοπο της βιβλιοθήκης, όσο και στα προωθητικά υλικά. Όλα τα προγράμματα και οι δραστηριότητες πρέπει να τηρούν την αρχή της συμπερίληψης, καθώς δεν είναι πάντα εμφανές εάν ένα παιδί έχει κάποια αναπηρία.

Σχεδιασμός του χώρου και δημιουργία ενός φιλόξενου μέρους

Η παιδική βιβλιοθήκη πρέπει να διαθέτει έναν κατάλληλα προσαρμοσμένο χώρο εντός της Δημόσιας/Δημοτικής Βιβλιοθήκης. Στα κτίρια των βιβλιοθηκών, όπου παρέχονται υπηρεσίες για όλες τις ηλικιακές ομάδες της κοινότητας, τα παιδιά θα πρέπει να μπορούν να απολαμβάνουν ανάλογο ποσοστό του συνολικού χώρου της βιβλιοθήκης. Ιδανικά, οι υπηρεσίες για τα παιδιά χρειάζονται το δικό τους χώρο μέσα στο κτίριο της βιβλιοθήκης. Ο χώρος για τα παιδιά πρέπει να είναι εύκολα αναγνωρίσιμος και διακριτός από τα άλλα τμήματα της βιβλιοθήκης. Ο χώρος της παιδικής βιβλιοθήκης πρέπει να είναι καλά σχεδιασμένος, προκειμένου να ανταποκρίνεται στις σημερινές και μελλοντικές ανάγκες. Είναι μια υπηρεσία που πρέπει να υποστηρίζεται από το προσωπικό της βιβλιοθήκης, παράλληλα με τα αποθέματα, το προσωπικό και τα οικονομικά. Εκτός από την ικανοποίηση των αναγκών των διαφόρων ηλικιακών ομάδων, ο χώρος πρέπει να χρησιμοποιείται για διαφορετικά είδη δραστηριοτήτων – για παράδειγμα, μεμονωμένα άτομα που περιηγούνται ή μελετούν - οικογένειες ή ομάδες εφήβων που χρησιμοποιούν το χώρο για κοινωνικούς λόγους- ευρύτερες εκδηλώσεις, όπως αφηγήσεις παραμυθιών, συναντήσεις για μωρά και νήπια, ομάδες μελέτης για το σχολείο και παρουσιάσεις συγγραφέων.

Οι βιβλιοθήκες στοχεύουν στην προσέλκυση παιδιών και εφήβων, προσφέροντας μια σειρά υπηρεσιών και εγκαταστάσεων που απευθύνονται κυρίως σε συγκεκριμένες ηλικιακές ομάδες. Αυτό περιλαμβάνει έναν φιλόξενο φυσικό χώρο και τα παιδιά όλων των ηλικιών θα πρέπει να βρίσκουν την βιβλιοθήκη ένα φιλικό, ελκυστικό, συναρπαστικό και ασφαλές μέρος για να την επισκεφθούν. Η παιδική βιβλιοθήκη είναι χώρος συνάντησης, παιχνιδιού και επικοινωνίας. Θα πρέπει να είναι ένας ασφαλής, υποστηρικτικός και φιλόξενος χώρος που διευκολύνει την ανταλλαγή διαφορετικών ιδεών. Μια οικεία ατμόσφαιρα και ένας καλός σχεδιασμός ενθαρρύνει τα παιδιά να χρησιμοποιούν όλους τους πόρους της βιβλιοθήκης, να διαβάζουν και να παραμένουν στη βιβλιοθήκη. Η επαφή με τη γλώσσα και τη λογοτεχνία αρχίζει με τα βιβλία και την ανάγνωση, γι' αυτό είναι αναγκαίοι οι χώροι, όπου τα παιδιά μπορούν να περνούν χρόνο με τα βιβλία και να ακούνε ιστορίες.

Δεν υπάρχουν κοινά πρότυπα για το μέγεθος και το σχεδιασμό των παιδικών βιβλιοθηκών. Τα ακόλουθα θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά το σχεδιασμό των υπηρεσιών της βιβλιοθήκης για τα παιδιά:

- Κεντρική θέση, εάν είναι δυνατόν στο ισόγειο
- Κατάλληλος σχεδιασμός για όλο το ηλικιακό φάσμα των χρηστών
- Κατάλληλος σχεδιασμός για όλους τους χρήστες της βιβλιοθήκης, συμπεριλαμβανομένων εκείνων με ειδικές ανάγκες
- Κατάλληλο μέγεθος ώστε να υπάρχει χώρος για τη συλλογή βιβλίων, εφημερίδων και περιοδικών, μη έντυπων πόρων και αποθήκευσης, χώρους ανάγνωσης, θέσεις εργασίας με ηλεκτρονικούς υπολογιστές, χώρους προβολής/εκδηλώσεων και χώρους εργασίας για το προσωπικό της βιβλιοθήκης.
- Ευελιξία για να είναι δυνατή η διεξαγωγή ποικίλων δραστηριοτήτων. Ο χώρος θα πρέπει να μπορεί να χρησιμοποιείται και να αναδιαμορφώνεται για ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, όπως μουσική, παιχνίδι, αφήγηση παραμυθιών, ανεξάρτητη μάθηση και σταθμούς εργασίας για την ανάπτυξη δεξιοτήτων ψηφιακού γραμματισμού.
- Κατάλληλη σήμανση και εύρεση τρόπου πρόσβασης
- Χώρος για τη φροντίδα των παιδιών, συμπεριλαμβανομένου του θηλασμού και φροντίδας των βρεφών
- Τουαλέτες κατάλληλες για όλη την οικογένεια και για όλα τα φύλα
- Παράγοντες θορύβου ανάλογα με την ηλικιακή κλίμακα
- Κατάλληλος και επαρκής φωτισμός, φυσικός ή/και τεχνητός

- Κατάλληλη θερμοκρασία χώρου (π.χ. κλιματισμός, θέρμανση) για την εξασφάλιση καλών συνθηκών εργασίας σε όλη την διάρκεια του χρόνου
- Ο χώρος και η επίπλωση πρέπει να είναι σύμφωνοι με τους προβλεπόμενους κανονισμούς για την ασφάλεια των παιδιών.

Ηλικίες

Τα παιδιά δεν αποτελούν ομοιογενή ομάδα.. Οι διαφορετικές δεξιότητες, τα χαρίσματα, τα ταλέντα και οι ανάγκες τους ποικίλλουν ανάλογα με την ηλικία, το πολιτισμικό, κοινωνιολογικό και οικονομικό τους υπόβαθρο. Αυτό πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στην διαδικασία σχεδιασμού του χώρου και στην επίπλωση της βιβλιοθήκης. Καθώς η παιδική βιβλιοθήκη καλύπτει ένα ευρύ φάσμα ηλικιών και δυνατοτήτων, από τα μωρά έως τους νεαρούς ενήλικες, ο σχεδιασμός του χώρου και η επίπλωση θα πρέπει να ταιριάζει στις διαφορετικές ανάγκες τους. Ο σχεδιασμός του χώρου της βιβλιοθήκης για παιδιά και νέους ενήλικες απαιτεί εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες. Το σημαντικότερο είναι η γνώση της συμπεριφοράς και των πληροφοριακών αναγκών. Είναι μεγάλη πρόκληση να γίνει ο χώρος φιλόξενος για όλες τις ηλικίες σε όλο το φάσμα των ηλικιών των νέων. Τα θέλω, οι επιθυμίες και οι προσδοκίες τους από τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης προέρχονται από τις εμπειρίες της ζωής τους και τις κοινωνικές, εκπαιδευτικές και πολιτισμικές επιρροές τους. Καθώς τα παιδιά μεγαλώνουν και γίνονται πιο ανεξάρτητα και ενδιαφέρονται για κοινωνικοποίηση, η πρόκληση είναι να παρέχεται από την βιβλιοθήκη ένας χώρος κατάλληλος για δικτύωση, κοινωνικοποίηση και απόλαυση της αναγνωστικής εμπειρίας.

Επίπλωση και εξοπλισμός

Στην παιδική βιβλιοθήκη, είναι σημαντικό να παρέχεται ένας ευχάριστος χώρος και η άνεση είναι ένας σημαντικός παράγοντας. Τα έπιπλα και ο εξοπλισμός για το χώρο της βιβλιοθήκης πρέπει να είναι αρκετά ανθεκτικά ώστε να αντέχουν έντονη χρήση, καθώς θα υποστούν σημαντική φθορά. Οι βιβλιοθήκες θα πρέπει να επενδύουν στην τεχνολογία, τον εξοπλισμό και τα έπιπλα που αντέχουν σε έντονη χρήση και επισκευάζονται εύκολα. Για τους εφήβους, τα άνετα έπιπλα, συμπεριλαμβανομένων των καναπέδων, τραπεζιών καφέ και αναπαυτικών μαξιλαριών ή άλλων άνετων επίπλων, είναι πιο ελκυστικά.

Τα ράφια για την έκθεση βιβλίων πρέπει να είναι εντυπωσιακά και ελκυστικά. Τα ράφια θα πρέπει να επιτρέπουν στα διαφορετικά μέσα πληροφόρησης να προβάλλονται και θα πρέπει να είναι χαμηλά σε όλο το παιδικό τμήμα για να είναι οι πηγές προσβάσιμες στα παιδιά. Τα διαφορετικά ύψη των ραφιών, ωστόσο, θα καθιστούν πάντοτε τα βιβλία εύκολα προσβάσιμα σε ορισμένα παιδιά και ενήλικες και όχι σε άλλα. Μια δυναμική προσέγγιση στη διαχείριση του αποθέματος και την προβολή είναι ο καλύτερος τρόπος για να ξεπεραστεί αυτό. Η τακτική αλλαγή του τι είναι ορατό και προσβάσιμο σε διαφορετικά σημεία του χώρου θα διευρύνει τις επιλογές και θα αυξήσει την πρόσβαση στα βιβλία για όλους. Η διατήρηση όσο το δυνατόν περισσότερων χαμηλών ραφιών θα καταστήσει τα βιβλία και άλλα υλικά διαθέσιμα σε όλους τους χρήστες της βιβλιοθήκης.

Φωτισμός

Από τον φωτισμό εξαρτάται η αίσθηση και η εμφάνιση του χώρου της βιβλιοθήκης και είναι καλό να ενσωματώνει τόσο τον καλύτερο δυνατό φυσικό φωτισμό όσο και τεχνικές εσωτερικού φωτισμού. Στους περισσότερους αναγνώστες αρέσει να διαβάζουν με φυσικό φως ενώ διαφορετικά επίπεδα φωτισμού απαιτούνται για τους χώρους μελέτης και για τη δημιουργία ατμόσφαιρας σε χώρους διάδρασης. Φωτισμός ποικίλων διαθέσεων είναι δημοφιλής σε χώρους που έχουν σχεδιαστεί για εφήβους.

Σήμανση και καθοδήγηση

Οι πινακίδες στην παιδική βιβλιοθήκη αποτελούν καθοριστικό κομμάτι της επικοινωνίας με τους χρήστες. Πινακίδες με φιλική διατύπωση στις γλώσσες της τοπικής κοινότητας θα κάνουν τους πάντες να αισθάνονται πιο ευπρόσδεκτοι. Σήμανση που δίνει στα παιδιά οδηγίες με εικόνες και κείμενο, όπως π.χ. εικονογράμματα, για το τι είναι διαθέσιμο, θα πρέπει να είναι ένα ισχυρό σχεδιαστικό χαρακτηριστικό. Η σήμανση Makaton (ένα γλωσσικό πρόγραμμα που χρησιμοποιεί στοιχεία και σύμβολα για να διδάξει την επικοινωνία, τη γλώσσα και γραμματισμό) μπορεί να συμβάλει ώστε όλα τα παιδιά και οι οικογένειες να έχουν πλήρη πρόσβαση σε πόρους.

Προσβασιμότητα του χώρου της βιβλιοθήκης

Χρησιμοποιώντας μια προσέγγιση καθολικού σχεδιασμού, οι υποδομές θα πρέπει να είναι προσβάσιμες σε όλους.

Υγεία και ασφάλεια

Η παιδική βιβλιοθήκη πρέπει να είναι ένας ασφαλής χώρος και το προσωπικό πρέπει να γνωρίζει την τοπική νομοθεσία σχετικά με την υγεία και την ασφάλεια.

Διαβούλευση με τους χρήστες - συμμετοχή των παιδιών και των νέων ενηλίκων στο σχεδιασμό του χώρου της βιβλιοθήκης τους.

Είναι σημαντικό να υπάρχει συμμετοχή των χρηστών στην ανάπτυξη και το σχεδιασμό νέων βιβλιοθηκών. Καινοτόμοι βιβλιοθηκονόμοι. Θα πρέπει να εμπλέκουν τα παιδιά και τους νέους ενήλικες ζητώντας τη γνώμη τους και ακούγοντας τις ιδέες τους για τη δημιουργία του χώρου της βιβλιοθήκης.

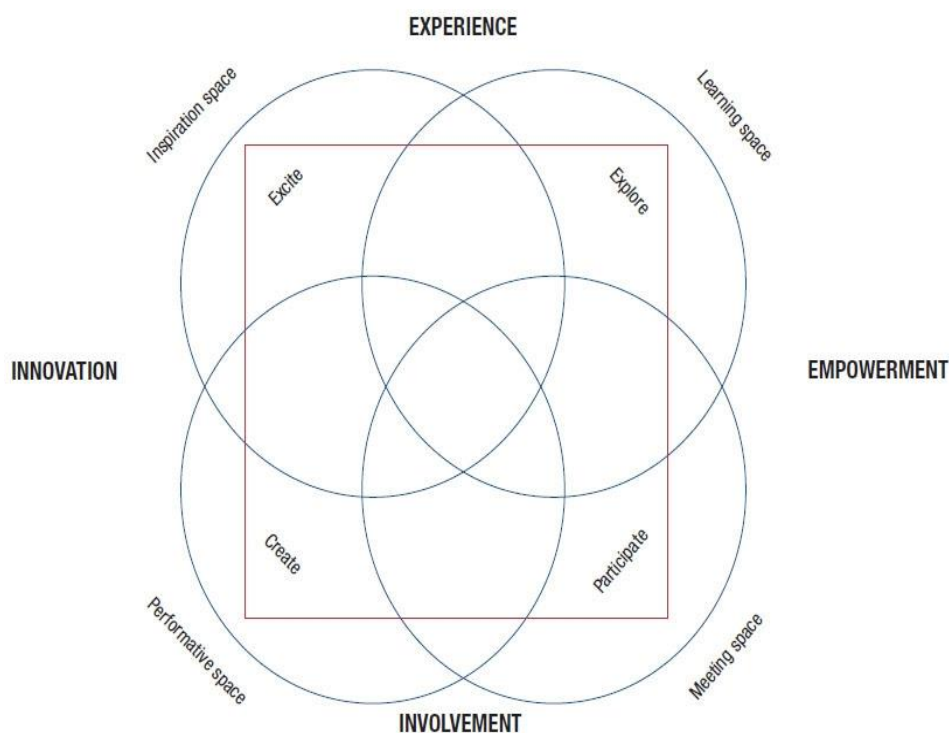
Το Δανικό Μοντέλο για τις Δημόσιες/Δημοτικές Βιβλιοθήκες - ως παράδειγμα καινοτόμου σχεδιασμού και καλής πρακτικής

Οι Δανοί επιστήμονες της πληροφόρησης Dorte Skot-Hansen, Henrik Jochumsen και Casper Hvenegaard Hansen εισήγαγαν ένα μοντέλο για να περιγράψουν τη μετατροπή της δημόσιας βιβλιοθήκης από μια παθητική βιβλιοθήκη που βασίζεται στη συλλογή σε έναν πιο ενεργό χώρο εμπειρίας και έμπνευσης και σε ένα τοπικό σημείο συνάντησης. Το μοντέλο αποτελείται από τέσσερις διαφορετικούς αλληλεπικαλυπτόμενους "χώρους": τον χώρο έμπνευσης, τον χώρο μάθησης, τον χώρο συνάντησης και τον

χώρο δραστηριοτήτων. Ο γενικότερος στόχος αυτών των τεσσάρων χώρων είναι η υποστήριξη των ακόλουθων τεσσάρων στόχων για την δημόσια βιβλιοθήκη στο μέλλον:

- Εμπειρία
- συμμετοχή
- Ενδυνάμωση
- Καινοτομία

Οι τέσσερις χώροι δεν πρέπει να θεωρηθούν ως συγκεκριμένα "δωμάτια" με τη φυσική έννοια του χώρου, αλλά περισσότερο ως δυνατότητες που μπορούν να εκπληρωθούν τόσο στον φυσικό χώρο της βιβλιοθήκης όσο και στον ψηφιακό χώρο.

Το μοντέλο μπορεί να χρησιμοποιηθεί:

- Ως εργαλείο για την οργάνωση, αναδιοργάνωση, σχεδιασμό και κατασκευή βιβλιοθηκών.
- Ως εργαλείο για την ανάπτυξη βιβλιοθηκών, π.χ. μέσω συνεργασιών.
- Ως εργαλείο διαχείρισης και επικοινωνίας σε σχέση με την ανάπτυξη της βιβλιοθήκης και της πολιτικής
- Ως εργαλείο για την επικοινωνία του ρόλου της βιβλιοθήκης στους (τοπικούς) φορείς πολιτικής
- Ως σημείο εκκίνησης για τη συζήτηση του ρόλου της δημόσιας βιβλιοθήκης στη συνεχή ανάπτυξη μιας δημοκρατικής κοινωνίας

Μέρος ΣΤ

Πρώθηση και Μάρκετινγκ

Οι βιβλιοθηκονόμοι που απευθύνονται σε παιδιά θα πρέπει να είναι δυναμικοί υποστηρικτές των βιβλιοθηκών σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, αποδεικνύοντας τον αντίκτυπο και την αξία τους στην ενίσχυση των δεξιοτήτων γραμματισμού και ανάγνωσης. Οι βιβλιοθηκονόμοι των παιδικών βιβλιοθηκών εστιάζουν στις κοινότητές τους και έχουν τη δυνατότητα να προσελκύουν το ενδιαφέρον των παιδιών και των νεαρών ενηλίκων μέσα από την προώθηση των πηγών και των υπηρεσιών. Η ανάγνωση και ο γραμματισμός είναι βασικές δεξιότητες στον 21^ο αιώνα και η αξία τους πρέπει να ενισχύεται συνεχώς. Οι βιβλιοθηκονόμοι στις παιδικές βιβλιοθήκες μπορούν να χρησιμοποιούν τεχνικές μάρκετινγκ, ώστε να κατανοήσουν τι χρειάζεται το κοινό τους και να δράσουν αποτελεσματικά στην ικανοποίηση των αναγκών αυτών. Η βιβλιοθήκη θα πρέπει επίσης να προωθεί τις υπηρεσίες και τους πόρους της στα παιδιά και στην

κοινότητα. Τα παιδιά και οι νεαροί ενήλικες πρέπει να ενθαρρύνονται να συμμετέχουν στην προώθηση υπηρεσιών και πόρων της βιβλιοθήκης που άπτονται στα ενδιαφέροντά τους, καθώς και σε δράσεις εθελοντισμού.

Το μάρκετινγκ αφορά στην πρόβλεψη και ικανοποίηση των αναγκών του κοινού. Επίσης, αφορά στην προσέγγιση του κοινού και τη δημιουργία σχέσεων. Αυτό προϋποθέτει δημιουργική προσπάθεια από την πλευρά των βιβλιοθηκονόμων, ώστε να προσεγγίσουν αποτελεσματικά μεμονωμένα άτομα και ομάδες, που είτε δεν έχουν τη συνήθεια να χρησιμοποιούν τη βιβλιοθήκη, είτε δεν έχουν κουλτούρα μάθησης. Οι βιβλιοθηκονόμοι στις παιδικές βιβλιοθήκες θα πρέπει να είναι δυναμικοί σε δράσεις προώθησης, χωρίς να αναμένουν απλά την ανταπόκριση πιθανού κοινού.

Είναι σημαντικό για μια παιδική βιβλιοθήκη να αναπτύσσει πλάνο προώθησης και μάρκετινγκ της βιβλιοθήκης και των πόρων της με τον πιο κατάλληλο τρόπο για κάθε «κοινό-στόχο». Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- Θετική χρήση των έντυπων, ηλεκτρονικών και επικοινωνιακών μέσων
- Χρήση των κοινωνικών δικτύων για την προσέγγιση των παιδιών, των νεαρών ενηλίκων και των οικογενειών
- Εκθέσεις και εκθέματα
- Αποτελεσματική εσωτερική και εξωτερική σήμανση και περιδιάβαση στον χώρο
- Τακτικές δημοσιεύσεις και προετοιμασία ειδικών καταλόγων και φυλλαδίων
- Καμπάνιες φιλιανγνωσίας, γραμματισμού και επισκέψεις συγγραφέων
- Σχεδιασμό καμπάνιας για την ικανοποίηση των αναγκών των παιδιών με φυσική και αισθητηριακή αναπηρία
- Εκθέσεις βιβλίων
- Ετήσιους εβδομαδιαίους εορτασμούς της βιβλιοθήκης και άλλες συλλογικές δράσεις προώθησης
- Δημόσιες ομιλίες και σύνδεση με ομάδες κοινοτήτων

Η παραπάνω λίστα δεν είναι περιοριστική καθώς μπορούν να προστεθούν και άλλες δραστηριότητες προώθησης και μάρκετινγκ, ανάλογα με τις τοπικές περιβαλλοντικές συνθήκες.

ΜΕΡΟΣ Ζ

Αξιολόγηση

και

αντίκτυπος

Η αξιολόγηση αποτελεί βασικό και σημαντικό στοιχείο της παροχής των βιβλιοθηκονομικών υπηρεσιών και αναπόσπαστο μέρος της διαδικασίας σχεδιασμού τους. Είναι επαναλαμβανόμενη και ξεκινά με τη στρατηγική και τον σχεδιασμό. Ως μια διαρκής διαδικασία, απαιτεί επένδυση χρόνου και χρημάτων. Η αξιολόγηση μπορεί να λειτουργήσει ως εργαλείο για τη βελτίωση των προγραμμάτων και των υπηρεσιών και να καθορίσει τη λήψη αποφάσεων για εφαρμογή πολιτικής, βάσει των δεδομένων που θα συλλεχθούν και θα αναλυθούν. Είναι αναγκαίο να συνδέεται με προσδιορισμένους στόχους και υποθετικά αποτελέσματα. Η αξιολόγηση των υπηρεσιών και των προγραμμάτων της παιδικής βιβλιοθήκης μπορεί να βοηθήσει στην εξαγωγή συμπερασμάτων για την ικανοποίηση των αναγκών των παιδιών της τοπικής κοινότητας. Πριν από την έναρξη της διαδικασίας της αξιολόγησης, η βιβλιοθήκη θα πρέπει να έχει ήδη

καθορισμένη στοχοθεσία, η οποία θα συνάδει με το όραμα και τις αξίες της. Είναι επωφελές να αναπτύξει ένα σχέδιο αξιολόγησης, το οποίο θα περιγράφει τους στόχους, τα ερευνητικά ερωτήματα, τον τύπο πληροφοριών και δεδομένων που πρέπει να συλλεχθούν.

Οι ερευνητικές μελέτες σχετικά με τις ανάγκες και τη συμπεριφορά του κοινού, μπορούν να εφαρμοστούν σε διάφορα στάδια της λειτουργίας της βιβλιοθήκης και της διαδικασίας της πληροφόρησης. Ωστόσο, το πρώτο βήμα είναι να καθοριστούν ο στόχος που πρέπει να επιτευχθεί και τα κριτήρια αξιολόγησης. Τόσο οι ποιοτικές, όσο και οι ποσοτικές μετρήσεις θα καθορίσουν την επιτυχία των προγραμμάτων και των υπηρεσιών που απευθύνονται σε παιδιά.

[Η Σύνοψη της έκθεσης του Παγκόσμιου Οράματος της IFLA](#) αναφέρει ότι οι βιβλιοθήκες έχουν την ευκαιρία να κατανοήσουν καλύτερα τις ανάγκες της κοινότητας και να διαμορφώσουν υπηρεσίες, που θα έχουν αντίκτυπο. Είναι αναγκαίο οι βιβλιοθήκες να διασφαλίσουν ότι οι ενδιαφερόμενοι φορείς και οι κοινότητες κατανοούν την αξία και τον αντίκτυπο των υπηρεσιών οι οποίες απευθύνονται στα παιδιά. Η αξιολόγηση της επίδρασης αυτής μπορεί να πραγματοποιηθεί είτε μέσα από ένα πρόγραμμα ή από μια πολιτική και να παρέχει πληροφορίες για την επίδραση που προκαλεί μια παρέμβαση. Ο συγκεκριμένος τύπος αξιολόγησης επικεντρώνεται στα αποτελέσματα, δηλαδή στην επίδραση των υπηρεσιών και των προγραμμάτων στα παιδιά και τις κοινότητες. Υπάρχουν πολλά Διεθνή Πρότυπα του Διεθνούς Οργανισμού Τυποποίησης (ISO) που αφορούν βιβλιοθήκες και ρυθμίσεις πληροφόρησης διασφαλίζοντας την ποιότητα προϊόντων και υπηρεσιών. Το [ISO 16439:2014 Μέθοδοι και διαδικασίες για την αξιολόγηση της επίδρασης των βιβλιοθηκών](#) παρέχει καθοδήγηση στη βιβλιοθηκονομική κοινότητα σχετικά με τις μεθόδους αξιολόγησης της επίδρασης και της αξίας των βιβλιοθηκών. Αναπτύχθηκε για να ανταποκριθεί στο παγκόσμιο αίτημα για τις προδιαγραφές αξιολόγησης της επίδρασης των βιβλιοθηκών.

Υπάρχουν μερικά πρακτικά ζητήματα που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την ανάπτυξη σχεδίου αξιολόγησης ενός προγράμματος παιδικής βιβλιοθήκης, όπως:

- Τι ακριβώς θα αξιολογηθεί
- Τι είδους δεδομένα χρειάζονται
- Ποιος είναι ο κατάλληλος χρόνος για να γίνει η αξιολόγηση
- Ποια κριτήρια θα ληφθούν υπόψη για να κριθεί η απόδοση των προγραμμάτων
- Ποια είναι τα κριτήρια για να θεωρηθεί επιτυχημένο το πρόγραμμα
- Εάν πρέπει να γίνουν συγκρίσεις σε διάφορα χρονικά στάδια, πόσο εύκολο είναι να επαναληφθεί η διαδικασία
- Ποια συμπεράσματα μπορούν να αναχθούν σχετικά με την απόδοση του προγράμματος βάσει των διαθέσιμων στοιχείων
- Πώς θα χρησιμοποιηθούν τα αποτελέσματα για την εφαρμογή αλλαγών

Το εγχειρίδιο της IFLA, [Οι Βιβλιοθήκες και οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης](#) αποτελεί έναν οδηγό για τους βιβλιοθηκονόμους και τους υποστηρικτές των βιβλιοθηκών, προκειμένου να στηρίξουν τις προσπάθειες προώθησης. Το εγχειρίδιο αυτό παρέχει ψηφιακό χώρο για τον διαμοιρασμό των δράσεων, των έργων και των προγραμμάτων των παιδικών βιβλιοθηκών, του αντίκτυπου στην τοπική κοινότητα, καθώς και τη σύνδεση του αντίκτυπου με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ο κατάλογος αυτός περιλαμβάνει πηγές που αναφέρονται στις κατευθυντήριες γραμμές της IFLA για τις υπηρεσίες βιβλιοθηκών για παιδιά ηλικίας 0-18 ετών.

ALA Competencies for Librarians Serving Children in Public Libraries (2015) Available at: <http://www.ala.org/alsc/edcareers/alsccorecomps>

IFLA Access to libraries for persons with disabilities - Checklist / By Birgitta Irvall and Gyda Skat Nielsen. The Hague, IFLA Headquarters, 2005. (IFLA Professional Reports: 89) Available at: <https://www.ifla.org/files/assets/hq/publications/professional-report/89.pdf>

IFLA Code of Ethics for Librarians and other Information Workers (2012) Available at: <http://www.ifla.org/files/assets/faife/news/IFLA%20Code%20of%20Ethics%20-%20Short.pdf>

IFLA The Public library service: IFLA/UNESCO guidelines for development / [International Federation of Library Associations and Institutions]. 2001. Ed. for the Section of Public Libraries by Philip Gill et. al. München: Saur. (IFLA publications; 97) Available at: <http://www.ifla.org/files/assets/hq/publications/archive/the-public-libraryservice/publ97.pdf>

IFLA Global Vision Report Summary: Top 10 Highlights and Opportunities (2018) Available at: <https://www.ifla.org/files/assets/GVMultimedia/publications/gv-report-summary.pdf>

IFLA Guidelines for Continuing Professional Development: Principles and Best Practices (2016) Available at: <https://www.ifla.org/files/assets/cpdwl/guidelines/ifla-guidelines-for-continuingprofessional-development.pdf>

IFLA Guidelines for Library Services to Persons with Dyslexia - Revised and extended 2014 Available at: https://www.ifla.org/files/assets/lsn/publications/guidelines-for-library-services-topersons-with-dyslexia_2014.pdf

IFLA Libraries and the Sustainable Development Goals: A Storytelling Manual (2018) Available at: Available at: <https://www.ifla.org/files/assets/hq/topics/libraries-development/documents/sdgstorytelling-manual.pdf>

IFLA School Library Guidelines (2015) Available at: <https://www.ifla.org/files/assets/school-libraries-resource-centers/publications/iflaschool-library-guidelines.pdf>

IFLA Statement on Social Media, Children and Young Adults @the Library - Safety, Privacy and Online Behavior (2015) Available at: https://www.ifla.org/files/assets/libraries-for-children-andya/publications/social_media_children_and_young_adults.pdf

IFLA the World through Picture Books (2015) Available at: <https://www.ifla.org/node/6718>

International Standard (ISO) 16439 2014 Information and Documentation: Methods and Procedures for Assessing the Impact of Libraries. London: British Standards Institution Available at: <https://www.iso.org/standard/56756.html>

United Nations (2015) Transforming our world: The 2030 agenda for sustainable development. Available at: https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld_19

United Nations Convention on the Rights of the Child Available at:
https://downloads.unicef.org.uk/wpcontent/uploads/2010/05/UNCRC_united_nations_convention_on_the_rights_of_the_child.pdf?_ga=2.85656529.912118185.1528787806-357630985.1527926324

Universal Declaration of Human Rights Available at:
https://www.ohchr.org/EN/UDHR/Documents/UDHR_Translations/eng.pdf

Young Adult Library Services Association (YALSA) Teen Services Competencies for Library Staff Available at:
http://www.ala.org/yalsa/sites/ala.org.yalsa/files/content/YALSA_TeenCompetencies_web_Final.pdf